

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

మైత్రేయ ఉవాచ

ధ్రువం నివృత్తం ప్రతిబుద్ధ్య వైశసా -

దపేతమన్యుం భగవాన్ ధనేశ్వరః ।

తత్రాగతశ్చారణయక్షకిన్నరైః

సంస్తూయమానోఽభ్యవదత్కృతాంజలిం ॥ 1 ॥

ధనద ఉవాచ

భో భోః క్షత్రియదాయాద పరితుష్టోఽస్మి తేఽనఘ ।

యస్త్యం పితామహాదేశాద్వైరం దుస్త్యజమత్యజః ॥ 2 ॥

న భవానవధీద్యక్షాన్న యక్షా భ్రాతరం తవ ।

కాల ఏవ హి భూతానాం ప్రభురప్యయభావయోః ॥ 3 ॥

అహం త్వమిత్యపార్థా ధీరజ్ఞానాత్పురుషస్య హి ।

స్వాప్నీవాభాత్యతద్ధ్యానాద్యయా బంధవిపర్యయౌ ॥ 4 ॥

తద్గచ్ఛ ధ్రువ భద్రం తే భగవంతమథోక్షజం ।

సర్వభూతాత్మభావేన సర్వభూతాత్మవిగ్రహం ॥ 5 ॥

భజస్య భజనీయాంఘ్రిమభవాయ భవచ్ఛిదం ।

యుక్తం విరహితం శక్త్యా గుణమయ్యాఽత్యమాయయా ॥ 6 ॥

వృణీహి కామం నృప యన్మనోగతం
 మత్తస్త్వమౌత్తానపదేఽవిశంకితః |
 వరం వరార్హోఽంబుజనాభపాదయో -
 రనంతరం త్వాం వయమంగ శుశ్రుమ || 7 ||

మైత్రేయ ఉవాచ
 స రాజరాజేన వరాయ చోదితో
 ధ్రువో మహాభాగవతో మహామతిః |
 హరౌ స వవ్రేఽచలితాం స్మృతిం యయా
 తరత్యయత్నేన దురత్యయం తమః || 8 ||

తస్య ప్రీతేన మనసా తాం దత్త్వైడవిడస్తతః |
 పశ్యతోఽంతర్దధే సోఽపి స్వపురం ప్రత్యపద్యత || 9 ||

అథాయజత యజ్ఞేశం క్రతుభిర్భూరిదక్షిణైః |
 ద్రవ్యక్రియాదేవతానాం కర్మ కర్మఫలప్రదం || 10 ||

సర్వాత్మన్యచ్యుతేఽసర్వే తీవ్రౌఘాం భక్తిముద్వహన్ |
 దదర్శాత్మని భూతేషు తమేవావస్థితం విభుం || 11 ||

తమేవం శీలసంపన్నం బ్రహ్మణ్యం దీనవత్సలం |
 గోప్తారం ధర్మసేతూనాం మేనిరే పితరం ప్రజాః || 12 ||

షట్త్రింశద్వర్షసాహస్రం శశాస క్షితిమండలం |
 భోగైః పుణ్యక్షయం కుర్వన్నభోగైరశుభక్షయం || 13 ||

ఏవం బహుసవం కాలం మహాత్మావిచలేంద్రియః |
 త్రివర్గౌపయికం నీత్వా పుత్రాయాదాన్మృపాసనం || 14 ||

మన్యమాన ఇదం విశ్వం మాయారచితమాత్మని |
 అవిద్యారచితస్వప్నగంధర్వనగరోపమం || 15 ||

ఆత్మస్త్వపత్యసుహృదో బలమృద్ధకోశ -
 మంతఃపురం పరివిహారభువశ్చ రమ్యాః |
 భూమండలం జలధిమేఖలమాకలయ్య
 కాలోపస్పష్టమితి స ప్రయయౌ విశాలాం || 16 ||

తస్యాం విశుద్ధకరణః శివవార్విగాహ్య
 బద్ధ్వాఽఽసనం జితమరున్మనసాఽఽహృతాక్షః |
 స్థూలే దధార భగవత్ప్రతిరూప ఏతద్
 ధ్యాయంస్తదవ్యవహితో వ్యసృజత్సమాధౌ || 17 ||

భక్తిం హరౌ భగవతి ప్రవహన్నజస్ర -
 మానందబాష్పకలయా ముహురర్ద్యమానః |
 విక్లిద్యమానహృదయః పులకాచితాంగో
 నాత్మానమస్మరదసావితి ముక్తలింగః || 18 ||

స దదర్శ విమానార్గ్యం నభసోఽవతరద్ ధ్రువః |
 విభ్రాజయద్దశ దిశో రాకాపతిమివోదితం || 19 ||

తత్రాను దేవప్రవరౌ చతుర్భుజౌ
 శ్యామౌ కిశోరావరుణాంబుజేక్షణౌ |
 స్థితావవష్టభ్య గదాం సువాససౌ
 కిరీటహారాంగదచారుకుండలౌ || 20 ||

విజ్ఞాయ తావృత్తమగాయకింకరా -
 వభ్యుత్థితః సాధ్వసవిస్మృతక్రమః |
 ననామ నామాని గృణన్మధుద్విషః
 పార్షత్ప్రధానావితి సంహతాంజలిః || 21 ||

తం కృష్ణపాదాభినివిష్టచేతసం
 బద్ధాంజలిం ప్రశ్రయనమ్రకంధరం |

సునందనందామృపస్సత్య సస్మితం

ప్రత్యూచతుః పుష్కరనాభసమ్మతౌ || 22 ||

సునందనందామృచతుః

భో భో రాజన్ సుభద్రం తే వాచం నోఽవహితః శృణు |

యః పంచవర్షస్తపసా భవాందేవమతీతృపత్ || 23 ||

తస్యాఖిలజగద్ధాతురావాం దేవస్య శార్ఙ్గిణః |

పార్షదావిహ సంప్రాప్తౌ నేతుం త్వాం భగవత్పదం || 24 ||

సుదుర్జయం విష్ణుపదం జితం త్వయా

యత్సారయోఽప్రాప్య విచక్షతే పరం |

ఆతిష్ఠ తచ్చంద్రదివాకరాదయో

గ్రహర్క్షతారాః పరియంతి దక్షిణం || 25 ||

అనాస్థితం తే పితృభిరన్యైరప్యంగ కర్త్వచిత్ |

ఆతిష్ఠ జగతాం వంద్యం తద్విష్ణోః పరమం పదం || 26 ||

ఏతద్విమానప్రవరముత్తమశ్లోకమౌలినా |

ఉపస్థాపితమాయుష్మన్నధిరోఽదుం త్వమర్హసి || 27 ||

మైత్రేయ ఉవాచ

నిశమ్య వైకుంఠనియోజ్యముఖ్యయో -

ర్మధుచ్యుతం వాచమురుక్రమప్రియః |

కృతాభిషేకః కృతనిత్యమంగలో

మునీన్ ప్రణమ్యాశిషమభ్యవాదయత్ || 28 ||

పరీత్యాభ్యర్చ్య ధిష్ణ్యాగ్ర్యం పార్షదావభివంద్య చ |

ఇయేష తదధిష్ఠాతుం బిభ్రద్రూపం హిరణ్మయం || 29 ||

తదోత్తానపదః పుత్రో దదర్శాంతకమాగతం |
మృత్యోర్మూర్ధ్ని పదం దత్త్వా ఆరురోహద్భుతం గృహం || 30 ||

తదా దుందుభయో నేదుర్మృదంగపణవాదయః |
గంధర్వముఖ్యాః ప్రజగుః పేతుః కుసుమవృష్టయః || 31 ||

స చ స్వర్లోకమారోక్ష్యన్ సునీతిం జననీం ధ్రువః |
అన్వస్మరదగం హిత్వా దీనాం యాస్యే త్రివిష్టపం || 32 ||

ఇతి వ్యవసితం తస్య వ్యవసాయ సురోత్తమౌ |
దర్శయామాసతుర్దేవీం పురో యానేన గచ్ఛతీం || 33 ||

తత్ర తత్ర ప్రశంసద్భిః పథి వైమానికైః సురైః |
అవకీర్యమాణో దదృశే కుసుమైః క్రమశో గ్రహాన్ || 34 ||

త్రిలోకీం దేవయానేన సోఽతివ్రజ్య మునీనపి |
పరస్తాద్యద్ ధ్రువగతిర్విష్ణోః పదమథాభ్యగాత్ || 35 ||

యద్ భ్రాజమానం స్వరుచైవ సర్వతో
లోకాస్తయో హ్యను విభ్రాజంత ఏతే |
యన్నావ్రజంజంతుషు యేఽననుగ్రహా
వ్రజంతి భద్రాణి చరంతి యేఽనిశం || 36 ||

శాంతాః సమదృశః శుద్ధాః సర్వభూతానురంజనాః |
యాంత్యంజసాచ్యుతపదమచ్యుతప్రియబాంధవాః || 37 ||

ఇత్యుత్తానపదః పుత్రో ధ్రువః కృష్ణపరాయణః |
అభూత్త్రయాణాం లోకానాం చూడామణిరివామలః || 38 ||

గంభీరవేగోఽనిమిషం జ్యోతిషాం చక్రమాహితం |
యస్మిన్ భ్రమతి కౌరవ్య మేఢ్యామివ గవాం గణః || 39 ||

మహిమానం విలోక్యాస్య నారదో భగవాన్మషిః |
ఆతోద్యం వితుదర్ష శ్లోకాన్ సత్రేఽగాయత్ప్రచేతసాం || 40 ||

నారద ఉవాచ

నూనం సునీతేః పతిదేవతాయా -
స్తపఃప్రభావస్య సుతస్య తాం గతిం |
దృష్ట్వాభ్యుపాయానపి వేదవాదినో
నైవాధిగంతుం ప్రభవంతి కిం నృపాః || 41 ||

యః పంచవర్షో గురుదారవాక్కురై -
ర్భిన్నేన యాతో హృదయేన దూయతా |
వనం మదాదేశకరోఽజితం ప్రభుం
జిగాయ తద్భక్తగుణైః పరాజితం || 42 ||

యః క్షత్రబంధుర్భువి తస్యాధిరూఢ -
మన్వారురుక్షేదపి వర్షపూగైః |
షట్పంచవర్షో యదహోభిరల్పైః
ప్రసాద్య వైకుంఠమవాప తత్పదం || 43 ||

మైత్రేయ ఉవాచ

ఏతత్తేఽభిహితం సర్వం యత్పుష్టోఽహమిహ త్వయా |
ద్రువస్యోద్దామయశసశ్చరితం సమ్మతం సతాం || 44 ||

ధన్యం యశస్యమాయుష్యం పుణ్యం స్వస్త్వయనం మహత్ |
స్వర్గ్యం ధ్రౌవ్యం సౌమనస్యం ప్రశస్యమఘమర్షణం || 45 ||

శ్రుత్వైతచ్ఛ్రద్ధయాభీక్షమచ్యుతప్రియచేష్టితం |
భవేద్భక్తిర్భగవతి యయా స్యాత్క్లేశసంక్షయః || 46 ||

మహత్త్వమిచ్ఛతాం తీర్థం శ్రోతుః శీలాదయో గుణాః |
యత్ర తేజస్తదిచ్ఛానాం మానో యత్ర మనస్వినాం || 47 ||

ప్రయతః కీర్తయేత్ప్రాతః సమవాయే ద్విజన్మనాం |
సాయం చ పుణ్యశ్లోకస్య ధ్రువస్య చరితం మహత్ || 48 ||

పార్థమాస్యాం సినీవాల్యాం ద్వాదశ్యాం శ్రవణేఽథవా |
దినక్షయే వ్యతీపాతే సంక్రమేఽర్కదినేఽపి వా || 49 ||

శ్రావయేచ్ఛృద్ధధానానాం తీర్థపాదపదాశ్రయః |
నేచ్ఛంస్తత్రాత్మనాఽఽత్మానం సంతుష్ట ఇతి సిద్ధ్యతి || 50 ||

జ్ఞానమజ్ఞాతతత్త్వాయ యో దద్యాత్సత్పథేఽమృతం |
కృపాలోర్దీననాథస్య దేవాస్తస్యానుగృహ్ణాతే || 51 ||

ఇదం మయా తేఽభిహితం కురూద్వహ
ధ్రువస్య విఖ్యాతవిశుద్ధకర్మణః |
హిత్వార్భకః క్రీడనకాని మాతు -
ర్గృహం చ విష్ణుం శరణం యో జగామ || 52 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
చతుర్థస్కంధే ధ్రువచరితం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ||